

ALLAH'A VE RASÛLÛNE İTAAT*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Radyo dinleyenleri ve Ak-Televizyon izleyicileri!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsânı, ikrâmı dünyada, ahirette sizin olsun, üzerinize olsun... Allah hepinizden razı olsun... Hepinizi razı etsin, iki cihanın saadetine erdirdin...

a.Allah Niyete Göre Ecir Verir

Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden bir tanesi; Ebû Bekir RA'dan Deylemî (Rh.A) rivayet eylemiş. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri:¹

مَنْ أَصْبَحَ يَنْوِي لِلَّهِ طَاعَةً كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَجْرَ يَوْمِهِ

وَإِنْ عَصَاهُ

(الديلمى عن أبى بكرٍ)

RE. 405/3 (*Men asbahâ yenvî li'llâhi tâaten, ketebe'llâhu lehû ecra yevmihî ve in asâhü.*)
Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.566, no:5773; Hz. Ebû Bekir RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XIX, s.480, no:21277.

Bu hadis-i şerif. niyetin ehemmiyetini gösteren hadis-i şeriflerden bir tanesi. Biliyorsunuz insanın içinden bir şeyi yapmaktaki amacı, düşüncesi, maksadı neyse, yaptığı işin değerlendirilmesi ona göre olur.

Başka bir hadis-i şerifte de buyruluyor ki:²

إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ

(بخ. م. د. ن. ه. جم. عن عمر)

² Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.1, no:1; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1515, no:1907; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.670, no:2201; Neseî, *Sünen*, c.I, s.58, no:75; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1413, no:4227; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.25, no:168; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.73, no:142; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.50, no:1; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.9, no:37; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.17, no:40; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.380, no:257; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.336, no:6837; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.41, no:181; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.79, no:78; Tahâvî, *Şerh-i Maânî*, c.III, s.96, no:4293; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.42; Hamîdî, *Müsned*, c.I, s.16, no:28; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.195, no:1171; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.62, no:188; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.244; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.136, no:656; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXII, s.166; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.171; Tahâvî, *Şerh-i Maânî*, c.III, s.96, no:4293; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.488, no:7438; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.64, no:257; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IX, s.380, no:3707; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.48, no:78; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.206, no:483; Hz. Ömer RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.342; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.422, no:7263; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.1, no:1; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IX, s.459, no:8819.

(*Inneme'l-a'mâlü bi'n-niyyât*) “Ameller niyetlere göre değlerlenir.” Niyeti iyi ise, amelden sevap alır insan. Niyeti iyi değil ise, yapılan iş iyi bile olsa sevap almaz, çünkü niyet kötü... Kötü niyetle yapıldığı için, oradan bir sevap kazanamaz.

Bu hadis-i şerifte de Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki: (*Men asbahâ yenvî li'llâhi tâaten*) “Kim Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne itaat niyet ederek sabaha çıkarsa, sabahlarsa; yâni, ‘Ben bugün Rabbime itaat edeceğim, emrini tutacağım, onun rızasına uygun hareket edeceğim!’ gibi Allah’ın seveceği işleri yapmağa niyet ederek sabaha başlarsa; (*ketebe'llâhu lehû ecra yevmihî*) Allah o gününün ecrini ona yazar. İtaat etmiş gibi, rızasına uygun işler yapmış gibi o gününün sevabını yazar; (*ve in asâhü*) eğer o itaati tam yapamazsa, bazı yanlışlıklar, isyan durumu olsa bile...” Çünkü amacı, niyeti Allah’a itaat etmektir. Niyetine göre, o niyetinden dolayı, o gününü Allah ecirli, sevaplı geçirmiş gibi mükâfat verir.

Tabii o günün sevabını öylece alır ama, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne âsî olma derecesi tabii önemli... Kul her zaman hatâ edebilir. Cenâb-ı Hak hatalarının çoğunu bağışlıyor, önemlilerini hesaba koyuyor. Tabii ufak tefek hatâlarını bağışlar, nazara almaz ve sevaplı gün geçirmiş gibi yazar ama; daha büyük bir hatâ işlerse, o zaman o suçunun da cezası ona göre —*Allâhu a'lem*— gelir. Ama buradan anlıyoruz ki, niyetine göre Allah ona mükâfat verir.

Çok seneler önce, bir Bursalı şahıs Hocamızla beraber bizi evine çağırmişti. Onun kapısından içeri girdiğimiz zaman, bir yazı görmüştük. O yazıyı çok beğenmiştik, beğendiğimizi söylemiştik. O yazı yaygınlaştı. Bizim biraz böyle reklamını yapmamızdan galiba, diye düşünüyorum ben, belki yanılıyordur.

“—Bugün Allah için ne yaptın?..” diye bir yazı.

Evin kapısından içeri giriyorsunuz, hemen yazı sizi karşılıyor:

“—Bugün Allah için ne yaptın?..”

Adam bütün gün çalıştı, eve geldi, anahtarı açtı veya zili çaldı; çocukları açtılar veya hanımı açtı.

“—Buyurun, hoş geldiniz!” dedi.

İçeri girer girmez, karşıda hemen levha... Yukarıya doğru merdiven gidiyor ama, hemen önde levha:

“—Bugün Allah için ne yaptın?.. Yâni, bugün vaktin nasıl geçti? Çarşıda pazarda, dışarıda, evin dışında vakti nasıl geçirdin?”

Bir sorgu. Tabii bu güzel bir şey, çünkü insanın kendisini hesaba çekmesini sağlıyor. Bu soru kendi kendisini düşündürüyor:

“—Ben bugün ne yaptım yâhu, acaba günümü nasıl geçirmiştik?” diye hatırlamasına sebep oluyor.

Bir insanın böyle yapmış olduğu işlerin muhasebesini yapması çok iyi. Çünkü Hazret-i

Ömer Efendimiz tavsiye buyurmuş:³

حَاسِبُوا أَنْفُسَكُمْ قَبْلَ أَنْ تُحَاسَبُوا

(*Hàsibû enfüseküm kable en tühàsebû!*)
[Hesaba çekilmeden önce, kendinizi hesaba çekiniz!] Ahirette büyük hesaba çekilmekten evvel, insanın kendisini hesap etmesi, o büyük hesapta çok zarar görmeyecek tedbirleri önceden almasını sağlayacağı için, çok önemli.

“—Bu gün Allah için ne yaptın?..”

Ben onun üzerine, arkadaşlara dedim ki:

“—Asıl bir de, insanın sabahleyin ayakkabısını giyerken görebileceği bir yerde, ‘*Bugün Allah için ne yapacaksın?*’ diye bir yazı olmalı!”

Çünkü bütün gün hatâlı bir şey yaptı da, eve girdiği zaman ne yaptın sorusunun karşısında, “Eyvah, ben bu günü kötü geçirdim!” derse, işi işten geçmiş bir şeye nedamet olur, pişmanlık olur. Tevbe etmesi lâzım, tevbeyi de Allah sever. Affeder, affedicidir, Gaffârü’z-zünûb’dur, Settârü’l-uyûb’dur, Afuvv u Kerîm’dur. Ama işi işten geçmiştir, işte tevbe bahis konusu...

³ Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.499, no:2383; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.96, no:34459; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.103, no:306; İbn-i Esîr, *Üsdü’l-Gâbe*, c.I, s.828; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXXXIV, s.314; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.I, s.52; Ebû Abdurrahman es-Sülemî, *Tefsir*, c.I, s.384, İsrâ, 17/16; İbn-i Ebi’d-Dünyâ, *Muhâsebetü’n-Nefs*, c.I, s.22, no:2; Hz. Ömer RA’dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXX, s.302; Hz. Ebûbekir RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XVI, s.188, no:44203; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XXVI, s.433, no:29408.

Yâni, sabahtan niyet etsin iyi şeyler yapmağa...
“Akşam, ne yaptım diye düşünüp de, yanlış yaptığı işler için diz döveceğine, sabahtan iyi şeyler yapmayı niyetine alsın!” diye düşünmüştüm.

Bu hadis-i şerif, bize onu telkin de ediyor. Yâni, sabahleyin insan, “Bugün Allah’a itaat edeceğim, isyan etmeyeceğim, sevaplı iş yapacağım, günahlı iş yapmayacağım, iyilikler yapacağım, kötülükler yapmayacağım!” diye, sabahtan niyet ederse; ayağı sürçse bile, yanılrsa bile, şeytana yenilse bile, nefesine uysa bile, ufak tefek hatâlarını Allah affeder. O ilk niyetinden dolayı, o günü sevaplı geçirmiş gibi ecrini verir.

Sabahtan böyle bir şeye niyet etmek çok iyidir. Çünkü insan böyle bir azimle evinden dışarıya çıktığı zaman:⁴

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ

إِلَّا بِاللَّهِ

(د. ت. ح. ب. ق. عن أنس)

(*Bi'smi'llâh, ve bi'llâh, tevekkeltü ale'llâh, lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*) deyip, Allah'a tevekkül edip yola çıktı mı, Cenâb-ı

⁴ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.746, no:5095; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.490, no:3426; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.104, no:822; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.251, no:10090; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.26, no:9917; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Tevekkül Ale'llâh*, c.I, s.40, no:20; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.397, no:41536; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.118, no:23111.

Hak o günkü işlerinde ona vekil olur, yardımcı olur. Tevekkül edenin vekili olur. Yardım isteyenin yardımına yetişir, işlerini kolaylaştırır, rızkını bollaştırır, tehlikelerden korur. Nefse, şeytana kapılmamasını, dünyanın lezzetlerine aldanmamasını, ahireti unutmamasını da nasib eder, tevfikini refîk eder. Sever çünkü, kendisine iyi niyetle yöneldi ve tevekkül etti diye.

Onun için sabahları, güne başlarken, evden çıkarken, budşnceyi zihnimizde iyice evirip çevirelim! “Muhakkak bu günümü Cenâb-ı Hak’ın rızasına uygun geçireyim! Daha ncekilerdeki hatlarımı bugün yapmayayım! Besmeleyle başlayayım, hayırlı işler yapayım, kötü işlerden kendimi çekeyim!” diye öyle yola ıkmalı. Gne yle başlamalı, yataktan öyle kalkmalı!

Hatt, “*Bi’smi’llâhi’r-rahmni’r-rahm*” diyerek sağ yanından kalkmalı! Sonra abdestini almalı, sabah namazını camide kılmalı! Bir kimse sabah namazını, akşam namazını, yatsı namazını camide kılsa, bütün gününü ibadetle geçirmiş gibi sevap alır. Onun da ayrı büyük mkft var.

Tabii Hocamız [Mehmed Zhid Kotku] Rahmetu’llâhi Aleyh, bize öğretmişti, hadis kitaplarından öğrendiği ilimlerden... Bir de sabah namazından sonra işrak vaktine kadar bekleyebiliyor kardeşlerimiz, ihvnımız. O da sünnet-i seniyyeye uygun, gayet güzel bir şey... Onun da büyük mkft var; o gün bir hac ve umre yapmış gibi sevap kazanıyor insan...

Birçok kimse bunu bilmez. Nice insanlar biliriz, efe gibi ortada dolaşır, sağa sola tepeden bakar. Kur'an'a uymaktan bahseder, asıl dindarlıktan bahseder, sağı solu beğenmez, öteki mü'minleri hor hakir görür; ama birçok şeyi bilmez. Yâni Peygamber Efendimiz ne buyurdu, bilmez. Kur'an-ı Kerim ne buyurdu, bilmez.

El-hamdü lillâh, Allah hocalarımızdan razı olsun. Bize hayrı öğreten, doğru yolu gösteren, Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmanın vesilelerini öğreten hocalarımızı rahmetle anıyoruz. Ruhları şâd olsun, kabirleri nur dolsun, Cenâb-ı Mevlâmız makamlarını a'lâ eylesin... Himmet ve teveccühlerine de bizleri nâil eylesin...

Sabahları demek ki, Allah'a itaat etmek niyetiyle sabahlayacağız, yeni bir güne öyle başlayacağız. Allah tevfikini refîk etsin, yardımcı olsun...

b. Rasûlüllah'a İtaat

İkinci hadis-i şerif:⁵

⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.III, s.1080, no:2797; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.272, no:3255; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.97, no:14854.

Kısım: Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1466, no:1835; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.154, no:4193; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.4, no:3; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.270, no:7643; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.46, no:1597; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.420, no:4556; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.87, no: 9210; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.329, no:20679; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.418, no:32529; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.4, no:7345; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.155, no:16380; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.431, no:7816; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kısım: Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1471, no:1841; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.155, no:4196; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.523, no:10787; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.212, no:6325; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.228, no:8751; Ebû Hüreyre RA'dan.

مَنْ أَطَاعَنِي فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ عَصَى
اللَّهَ وَمَنْ يُطِيعِ الْأَمِيرَ فَقَدْ أَطَاعَنِي وَ مَنْ يَعُصِ
الْأَمِيرَ فَقَدْ عَصَانِي وَإِنَّمَا الْإِمَامُ جُنَّةٌ يُقَاتَلُ مِنْ
وَرَائِهِ وَيُتَّقَى بِهِ فَإِنَّ أَمْرَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَعَدْلَ كَانَ
لَهُ بِذَلِكَ أَجْرٌ وَإِنْ قَالَ بِغَيْرِهِ كَانَ عَلَيْهِ مِنْهُ

(خ.م. عن أبي هريرة)

RE. 405/5 (*Men etàanî fekad età'llàh, ve men asànî fekad asa'llàh, ve men yutii'l-emîra fekad etàanî, ve men ya'si'l-emîra fekad asànî; ve inneme'l-imâmü cünnetün, yükàtilü min verâihî, ve yüttekà bihî; fein emera bi-takva'llàhi ve adele, kâne lehû bi-zâlike ecrün; ve in kàle bi-gayrihî, kâne aleyhi minhu*)

Ebû Hüreyre RA'dan, büyük hadis alimlerinin sağlam kitaplarına geçmiş, Buhârî'nin, Müslim'in, Neseî'nin rivayet ettiği bir hadis-i şerif. Başka kaynaklarda da, İbn-i Mâce'de de var. Tabii hadis-i şerifin muhtelif rivayetleri birbirlerinden biraz farklı olabilir. Bu hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Men etàanî fekad età'llàh*) “Kim bana itaat ederse, muhakkak ki o Allah'a itaat etmiş demektir.” Çünkü Allah'a itaatin yolu odur. Allah'a itaatin yolunu, yönünü, yöntemini Cenâb-ı Rasûlüllah SAS Hazretleri göstermiş, öğretmiş. O bizim en büyük rehberimiz, serverimiz, önderimizdir.

Rasûlüllah'a uymak Allah'a uymak demektir. Zaten Rasûlüllah'a, Allah'a uymak için uyuyoruz. Bir kimse Allah'a uymak, Allah'ın emrini tutmak istiyorsa, çaresi nedir?.. Peygamber Efendimiz'e uymaktır. Çünkü, en güzel kulluğu yapmış olan, Allah'ın en sevgili kulu, en başarılı kulu, enalim kulu, Kur'an'ı en iyi anlayan kulu, Allah'ın en sevdiği kul, Allah'ın en sevdiği işleri, amelleri işleyen kul Peygamber Efendimiz. Onun için ona itaat etmek, onun emrini tutmak, hadisini dinlemek, tavsiyesine uymak, Allah'a itaat etmek demektir. Bu buna eşittir.

Çünkü, Rasûlüllah Efendimiz kendiliğinden ortaya çıkmadı, onu Allah peygamber olarak gönderdi, elçi olarak gönderdi. Kendiliğinden konuşmuyor:

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۖ إِن هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

(النجم-۳-۴)

(*Ve mâ yentıku ani'l-hevâ. İn hüve illâ vahyün yûhâ.*) (Necm, 53/3-4) Söyledikleri, öğrettikleri Allah'ın emirleridir.

Peygamberler zâten kendilerine itaat edilsin diye gönderilmiştir. Yoksa uzaktan bakılsın da, âsî olunsun diye, sözü dinlenilmesin diye değil. Peygamberlere uyulması lâzım! Peygamber Efendimiz ahir zaman peygamberidir. Peygamber Efendimiz'e uyulacak. Uyan, itaat eden, hadis-i şerifine uyan ne olur?.. Allah'a itaat etmiş olur.

(*Ve men asânî*) “Kim bana âsî olursa, sözümü dinlemezse...” diyor Peygamber Efendimiz, (*Fekad asa’llàh*) “O, Allah’a isyan etmiş demektir.”

“—Efendim, işte ben pek beğenmedim Rasûlüllah’ın sözünü, hâlini...”

Allah böyle diyen insanı cezalandırır. Böyle insan zâten Rasûlüllah’ın itaatinden çıkmış. Onu beğenmeyen insan, çok yanlış bir noktaya düşmüş demektir. Ayağı kaymış demektir, hattâ dinden çıkmış olabilir. Bu düşüncesinin derecesine göre çok büyük günah işlemiş olur, ya da irtidad etmiş olur.

Rasûlüllah’a âsî gelmek olmaz, sözünü dinlememek olmaz. Ama maalesef, bilmeyerek bugün pek çok kimse Rasûlüllah Efendimiz’in sünnetine uymuyor, yolundan gitmiyor, tavsiyelerini tutmuyor. Bu çok kötü bir durumdur. Kendi kendimizi bilelim, hatâlarımızı düzeltelim!..

Bugün Ümmet-i Muhammed’in en büyük kusuru, Peygamber SAS Efendimiz’in sünnetine uymamasıdır. Amerikalıyı dinler, Avrupalıyı taklit eder. Batılı bir filozofun sözünü mal bulmuş Mağribî gibi kapar, bürosunun duvarına yazar, efe gibi ortada dolaşır. Ama yanlış! Doğru olan Peygamber SAS Efendimiz’in emrini tutmak, yolundan gitmektir. Allah’ın sevdiği kul odur. Yoksa, kâfir değil, müşrik değil, günahkâr, nefsinin esiri, zalim, fâsık, fâcir insanlar değil...

Rasûlüllah'a itaat edeceğiz. Bu çok önemli bir şey... Onun için beni dinleyen sevgili kardeşlerim, sayın dinleyicilerim, sevdiğim saydığım kimseler, iyi niyetli kimseler ne yapacaklar?.. Kur'an-ı Kerim'i öğrenecekler, ayetlere ittibâ edecekler... Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerini öğrenecekler, ona uyacaklar, ittibâ edecekler, tutacaklar.

“—Hadis-i şerifleri, efendim işte herkes başka türlü yorumluyor, acaba hadis-i şerifler sahih mi, değil mi?.. Yoksa bazı insanlar da çıkmış, hadis diye birtakım sözler uydurmuş; bize söylenen uydurma bir söz mü, yoksa Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifi mi?..”

Tamam, bunlar mutlaka araştırılacak. Bunların araştırılmasını biz istiyoruz. Çünkü kötü niyetli birisi çıkar, Rasûlüllah böyle söyledi der de insanı günaha davet ederse, kanmaması için, böyle bir düşünce mutlaka her müslümanın en öndeki düşüncesi olmalı; tamam...

Ama alimlerimiz, büyük müctehidlerimiz doğru demiş, bu hadis-i şerif sahihtir demiş, sağlamdır demiş, böyle sağlam kitaplar yazmış. Uzun incelemelerden sonra, bir bir bu hadisi rivayet eden râvîlerin cerh ve ta'dilini yapmış, incelemesini yapmış, bu hadis sağlamdır demiş; ona uymak lâzım!..

Böyle kitaplar var, el-hamdü lillâh. Diyanet'in neşrettiği *Sahîh-i Buhârî* böyle bir eser. Hem de açıklamalı, profesörler açıklamalar yapmış. Onu okumalı insan...

Sonra benim beğendiğim, bu *Sıhah-ı Sitte* denilen mübarek hadis kitaplarını Türkçe'ye tercüme etmiş alim kardeşler var.

Kimisi hayatta, kimisi vefat etti, Allah rahmet eylesin, hayırlı işler yaptılar. *Ebû Dâvud*'u tercüme ettiler, *Tirmizî*'yi tercüme ettiler, *İbn-i Mâce*'yi tercüme ettiler. *Müslim*'i Davudoğlu Hocamızın açıklaması var, başka açıklamalar var. Binâen aleyh, bu açıklamalı hadis-i şerifleri okumalı ve onlara itaat etmeli!

“—Niye Hocam bu kadar bunun üzerinde duruyorsun?..”

Çünkü, televizyon kanallarında, radyolarda, gazetelerde din nâmına ileri geri konuşan ve dini bilmeyen; yâni ilâhiyatçı olmayan, İslâmî bilgisi olmayan, Arapça bilgisi olmayan kimseler ortaya çıkıyor, veyahut ortaya çıkartılıyor, veya uydurma bir lakap kendisine yapıştırılıyor: İşte bu İslâmcı yazar... İslâmcı yazar ama, İslâmcılığı İslâm'ı yaşatmak için mi, yıkmak için mi?.. Yapmak için mi, yıkmak için mi? İslâm'la uğraşıyor, yazıyor, çiziyor ama yalan yanlış şeyler söylüyor. Demek ki yıkmakla vazifeli... İslâm'la ilgili ama yıkıcı şeyler söylüyor.

Bütün bu ihtilâfların cevapları hadislerde vardır. Hepsi çıkıyor, hepsini görüyoruz. O hadisleri bilse, kimse o yalan yanlış ileri sürülen saçmalıklara kulak asmaz, yanlışlığını hemen bilir. Millet hadis-i şerifleri bilmediği için, etkileniyor.

Bir de Őimdi, din dűŐmanlarının bir kurnazlıđı da, “Hadis-i Őeriflerin bazıları hadis deđil de, birileri hadis diye uydurmuŐ.” diye okuduklarından, duyduklarından, “Bakalım bu sahih hadis mi, bu mevzű hadis mi?” diye itiraz etmeleridir.

Tabii, mevzű hadise kimsenin itibarı olmasın, itibar etmesin! Onu biz sűylűyoruz, bizim alimlerimiz sűylűyor, en műttakű din alimleri sűylűyor, műctehidler sűylűyor. Ama sahih hadise ittibű etmemek olur mu?..

Sahihs hadise ittibű etmeyi, sayđı duymayı, tűrpűlemek istiyorlar. Yűni hadisi gűzden dűŐűrmek istiyorlar. Hattű bunu aŐıkŐa sűyleyenler de var.

“–Efendim, hadisi bırakalım Yirminci Yűzyıl’da!”

Neden?.. Beyefendinin keyfine gűre hareket etmesini, hadis-i Őerif tahdit ediyor, engelliyor. “Őyle yapma, o gűnahtır!” diyor. Oda o gűnah olan iŐi yapmađa baŐlamıŐ, tutturmuŐ onu... Hadis-i Őerif, o gűnahtır dediđi iŐin, oradan foyası meydana Őıkıyor. Onun iŐin,

“–Efendim, bu hadis-i Şerifleri Şimdi nazar-ı dikkate almayalım!” diyor.

Hadis-i Őerifi nazar-ı dikkate almayan bir insan, İslűm’ı anlayamaz, zekűtı anlayamaz, namazı kılamaz. Őűnkű teferruat hadisten őđrenilmiŐtir. Namaz kılma emri Kur’an’da vardır, teferruat hadistedir... Zekűt verme emri Kur’an’da

vardır, teferruat hadis-i şeriflerdedir... Hadisi saymayan bir insan hadisi kaldırdığı zaman, din tahrib olur, din öğrenilemez, uygulanamaz, yaşanamaz. Zâten onlar da istiyorlar ki, din yaşanmasın; sadece kişiler laf olarak, ağızda, hani sembolik olarak diyorlar ya “Ben müslümanım! El-hamdü lillâh müslümanım!” desin.

O da güzel tabii. İnsanın kendisini müslüman sanması ve sayması, müslümanlığa bağlı hissetmesi fenâ değil, güzel ama yetmez! Müslüman olacak, müslümanlığa uyacak, Allah’a ve Rasûlüllah’a itaat edecek. İtaat etmedikten sonra, günah işledikten sonra cezasını çekeceği için günahları bilmesi lâzım!

İşte bu sebeplerden, hadis-i şerifleri küçük düşürmeğe çalışanlar, dini tahrif etmek isteyenlerdir. Ama düşüremezler tabii, erbabı bilir. Yâni Avrupalı da olsa, Amerikalı da olsa, Rasûlüllah’tan rivayet edilmiş bir söz onun için önem ifade eder. İslâm’ın hükmü budur diye bilir. Bizim memlekette bazıları boş ver diyor ama, onun boş ver demesi kendisini helâk eder. Yâni bir kıymet ifade etmez.

Binâen aleyh, Allah’a itaat edeceğiz, Kur’an okuyacağız. Rasûlüllah’a itaat edeceğiz, hadis-i şerifleri çok iyi takip edeceğiz, okuyacağız. Niye biz size hep hadis sohbeti yapıyoruz?.. İslâm’ın güzelliği ve teferruatı, incelikleri, hikmetleri, hadis-i şerifleri okuyunca anlaşılır diye...

Hadis-i şerifleri okuyacağız. Sağlam hadis kitaplarını okuyacağız, çürük kitapları okumayacağız. Çürük, kimin tarafından yazıldığı belli olmayan kitapları okumayacağız!

Hadis-i şerifin çürüğü olmaz da, adam çürük adamdır, bir kitap yazmıştır; millet onu bir şey sanıp okuyor. Bana böyle bir kitap getirdiler. Yazarını söylemeyeyim ama, cahillik ummânı... Bir sayfada yirmi tane, otuz tane hatâ yapmış; ayet olmayan bir cümleciği ayet diye zikrediyor, ayeti bile bilmiyor. Kur'an'ı bile bilmiyor. Kitabını atmak lâzım çöpe, yakmak lâzım! İçinde biraz Allah peygamber sözü geçiyor diye, çiğnenmesin diye yakmak lâzım veya gömmek lâzım kuma; okutmamak lâzım!..

Adam da ortada efe gibi dolaşıyor, halbuki hiç bir şey bilmiyor. Çok cahil, zır cahil... O kitapları okumamak lâzım! Büyük alimlerin yazdığı, büyük müctehidlerin yazdığı, çok değerli kimselerin yazdığı kitapları okumak lâzım!..

Her zaman söylüyoruz, üniversitede derslerimiz sırasında talebelerimizi iyi yetiştirmek için de söylediğimiz, üstüne bastıra bastıra söylediğimiz şey:

“—Değerli insanların yazdığı, salâhiyetli kişilerin yazdığı, uzmanların yazdığı kitapları okuyun! Öyle kıyıdan köşeden, haberi oradan buradan toplayıp derleme kitap yazmış insanlar, mutlaka hata yaparlar. Onları okumayın, asıl kaynağını alın, asıl kaynakları okuyun!” diyoruz.

Öyle olduğu zaman, asıl alimlerin, büyük alimlerin eserlerini okuduğu zaman yanılma olmaz. Yanıltmaların da, yanıltmak isteyen kimselerin de bir tesiri olmaz.

c. Emire İtaat

Hadis-i şerif, bazı rivayetlerde burada bitiyor. Bazı rivayetlerde de şöyle devam ediyor:

وَمَنْ يُطِيعِ الْأَمِيرَ فَقَدْ أَطَاعَنِي وَمَنْ يَعُصِ الْأَمِيرَ
فَقَدْ عَصَانِي

(*Vemen yutii'l-emîra fekad etàanî*) “Kim başına tayin edilmiş emire itaat ederse bana itaat etmiş olur. (*Ve men ya'sı'l-emîre*) Kim bağlı olduğu emire isyan ederse, (*fekad esàni*) bana isyan etmiş olur.”

Şimdi emir diye bir kelime geçti burada. Emire itaat, Peygamberimiz'e itaat gibidir; emire isyan, Peygamberimiz'e isyan gibidir. *Emir* ne demek?.. Emretmek, buyurmak salâhiyetine sahip yetkili kişi demektir.

“—Emir hangi rütbededir, bizim bu çağımızdaki rütbelerin hangisine uyar Hocam?” diye soracak olursanız; her emretme makamının başındaki kimse emirdir.

Diyelim ki, çok küçük bir dairede bir müdür var, o dairede emir oradan çıkıyor, ötekiler onun emrini tutuyor; o da emirdir. Sular dairesinin emiri diyebilirsiniz. Yâni, Arabistan'a gidildiği

zaman böyle şeyler görülüyor zâten... Mekke emiri diyorlar, Medine emiri diyorlar, valilik makamında...

Veya filânca dairenin emiri diyorlar. Veyahut orduda, askerinin başında bir kişi oluyor, ona da emir deniliyor. Yâni Arapça'da emir, sadece askerî mânâda komutan demek değil, emretme hak ve salâhiyetini makam dolayısıyla almış olan kimse demek.

Tabii, İslâm bir düzen, intizam dini olduğu için, namaz bile imamın önderliğinde kılınıyor; öne imam geçiyor, cemaat de ona uyuyor. Halbuki ibadet kişiseldir, ama kişisel olmasına rağmen imamla beraber topluca kılınıyor. Bu, düzenden kaynaklanıyor. Saflar muntazam oluyor.

Sonra silsile-i merâtib, yâni kim kimin rütbece üstündedir, üstteki alttakine emrediyor. Alttakinin onu dinlemesi lâzım! Yâni bu düzenliliği ve emir komuta silsile-i merâtibini İslâm tavsiye buyuruyor.

Böyle olacak tabii. Herhangi bir işe bir kimse tayin edildiği zaman, bir onun baş sorumlusu olacak; emir odur. Bir de o işi onunla beraber yapacak bir yığın insan olacak; onlar da o emirin komutası altındadır.

Peygamber SAS Efendimiz zaman zaman, bazı yerlere böyle birlikler gönderirdi. Bir tanesini onların başına emir seçerdi;

“—Sen bu topluluğun emirisin!” derdi.

Yâni, “Bu sefer bu toplulukta. bu topluluğun bu vazifesini yapması esnasında emir ve komuta senin elinde!” demek.

Bu askerî bir görev de olurdu. Ama bazen da meselâ, çarşı pazarın düzenini sağlasın diye birisini emir tayin etmiş olabilir.

Veyahut, “Falanca şehre git, orada şu işi yap!” diye askerî olmayan bir amaçla, yâni mülkî bir görevle gönderdiği kimse de emir sayılabilir.

Bu işin mahiyeti iyice belli olsun diye hatırlayalım: Bir keresinde Peygamber Efendimiz bir topluluğu görevlendirmişti, bir görevle bir yere gönderecekti. Hepsini karşısına aldı, tanıdı, sordu:

“—Kur’an-ı Kerim’den ne kadar biliyorsun?” dedi.

Her birisi hakkında bir özel konuşma yaptı. Bu kişilerden bir tanesi karşısına geldiği zaman:

“—Söyle bakayım, sen Kur’an-ı Kerim’den ne kadar biliyorsun?” dedi Peygamber Efendimiz ona.

O da dedi ki:

“—Yâ Rasûlallah! Ben şunları şunları biliyorum.” dedi, sıraladı bildiklerini; “Bir de Bakara Sûresi’ni biliyorum!” dedi.

Bakara Sûresi Kur'an-ı Kerim'in en büyük sûresi, 286 ayet, iki buçuk cüz. Yâni büyük bir sûreyi biliyor, hem de içinde ahkâm ayetleri çok olan bir sûre...

Yâni dînî hükümlerin, dînî ahkâmın çoğu içinde olduğu için; namaz, korku namazı, abdest alma, teyemmüm, zekât vs. hepsi içinde olduğundan, tabii o çok büyük bir bilgiye sahip demek.

O zaman bir daha sordu Peygamber Efendimiz, takdir ettiği için:

“—Sen Bakara Sûresi'ni biliyor musun?..”

“—Biliyorum yâ Rasûlallah!” dedi.

“Aferin, mâşâallah!” mânâsına her halde, ondan sonra ona buyurdu ki: (*İzheb, feente emîruhüm!*) ‘Hadi git bakalım, sen bunların başkanıydın, emirsin!’ dedi.⁶

Neden dedi?.. Kur'an'ı en iyi biliyor diye.

Burada tabii bir şey var: Demek ki emirlik bir saltanat, kendi başına buyrukluğa değildir. Netice itibarıyla Allah'ın rızasına uygun hareket edecektir. Binâen aleyh, emir Allah'a itaatle vazifelidir.

⁶ Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.156, no:2876; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.5, no:1509; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.499, no:2126; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.611, no:1622; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.227, no:8749; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.46, no:1216; Ebû Hüreyre RA'dan.

Allah'a isyan ederse, o zaman ona itaat edilmez:⁷

لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ

حم. طب. ك. خز. وابن جرير عن عمران و الحكم بن عمرو الغفاري معا؛ و أبو نعيم، خط. عن أنس؛ طب. عن النواس

RE. 481/9 (*Lâ tàate li-mahlûkın fî ma'siyeti'l-hàlik*) [Allah'a isyan söz konusu olursa, mahlûka itaat yoktur.]

⁷ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.66, no:20672; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVIII, s.170, no:381; Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.II, s.632, no:602; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.55, no:873; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.275; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.145; İmran ibn-i Husayn RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.409, no:3889; Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.356, no:1988; Abdü'r-Rezzak, *Musanef*, c.II, s.383, no:3788; Dâra Kutnî, *İlel*, c.V, s.155, no:786; İbn-i Abdi'l-Ber, *et-Temhîd*, c.VIII, s.58; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.131, no:1095; Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.132, no:4622; Hz. Ali RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.181, no:3917; Hz. Hüseyin RA'dan. İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.VI, s.545, no:33717; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.369, no:3647; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstîâb*, c.I, s.269; Abdullah ibn-i Huzâfe RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.X, s.22, no:5137; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.II, s.109, no:443; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVI, s.322; Temîm-i Dârî RA'dan. Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.163; Nüvvâs ibn-i Sem'an RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.105, no:14875; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.407, no:9143;

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.2077, no:3076; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XVI, s.427, no:17172.

Allah'a isyanı emreden bir âmirin sözü dinlenmez, ona itaat edilmez. Çünkü, Allah'a isyanı emrediyor:

“—Yap şu günahı!” diyor, “Yap şu hırsızlığı!” diyor, “Yap şu yüzsüzlüğü, arsızlığı!” diyor.

O zaman dinlenmez tabii. Bir de Peygamber Efendimiz'in, gönderilen şahısların Kur'an'ı en iyi bilenini seçmesi çok ilgi çekici bir şey...

Şimdi birisi çıkıyor ortaya:

“—Ben emirim!” diyor.

“—Kim tayin etti seni?..”

Kimse tayin etmedi Sen kendi kendini emirliğe yakıştırdın, emirim dedin.

“—Pekiyi Kur'an bilgin ne?..”

“—Ben Kur'an'ı bilmem.”

“—Bir bilgi gerektiği zaman ne olacak?..”

“—Hocaları toplarım, onlara sorarım!”

Taşıma suyla değirmen döner mi?.. O zaman o bilgili, daha bilgili, Kur'an'ı en iyi bilen insanın emrine gir bakayım sen! Çünkü kendi bildiğine iş yaparsın, ortalığı berbat edersin. Öyle şey olmaz, keyfî şey yok.

Peygamber SAS Efendimiz Kur'an'ı en iyi bilen emir tayin etti. Böyle olunca, “Emire itaat, bana itaattir.” buyuruyor. Çünkü emiri Peygamber Efendimiz tayin ediyor. “Emire isyan bana isyandır.” diye bildiriyor Peygamber Efendimiz.

d.Emirin Önemi

Hadis-i şerif sanıyorum bu *asânî*'ye kadar. Bazı kaynaklarda bundan sonraki kısmı yok gâlibâ, aşağıdaki ifade onu gösteriyor:

وَ إِنَّمَا الْإِمَامُ جُنَّةٌ يُقَاتَلُ مِنْ وَرَائِهِ وَيُتَّقَى بِهِ
فَإِنْ أَمَرَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَعَدَلَ كَانَ لَهُ بِذَلِكَ أَجْرٌ وَإِنْ
قَالَ بغيرِهِ كَانَ عَلَيْهِ مِنْهُ

(*Ve inneme'l-imâmü cünnetin*) “Önder, emir, imam bir kalkandır. (*Yukâtelü min verâihî*) O kalkanın arkasında çarpışılır,

(*ve yüttekâ bihî*) onunla tehlikelerden korunulur. (*Fein emera bi- takva'llâhi*) Eğer Allah'a itaat etmeyi, Allah'tan korkmayı, Allah'a takvâ ile kulluk etmeyi emrederse, o yolda emirler verirse, (*ve adele*) adaletle idarecilik yaparsa; (*kâne lehû bi-zâlike ecrün*) Bu kişi, bu önder, bu yaptığı idarecilikten sevap kazanır. (*Ve in kâle bi-gayrihî*) Bunun dışında başka sözler söylerse; yâni hatalı sözler söylerse, dinde olmayan, takvâyâ uymayan, adalete sığınmayan şeyler emrederse, (*kâne aleyhi minhu*) bu sözünden dolayı ona vebal gelir.” diyor Peygamber Efendimiz.

Yâni, herkes Allah'ın huzurunda sorguya, suale mâruz olacak. Emirlik saltanat değildir, tahta kurulup keyif çatmak, yan gelip, yan yatıp zevk yapmak değildir; Allah'ın kullarına hizmet etmektir veyahut Allah'ın verdiği, gösterdiği

dinin imanının veya müslümanları yöneten asıl sorumlu kimsenin, alttaki kimselere şu görevi yap diye verdiği bir görevdir.

O görev Allah rızası için yapılır ve takvâyâya uygun bir şekilde yapılır, adaletli bir şekilde yapılır. Yapılmazsa sorumlu olur. Takvâyâya aykırı bir söz söylerse, dinlemek de gerekmez.

Çünkü, Peygamber SAS Efendimiz birilerini yine böyle bir göreve gönderdi. Baştaki adamları sondakiler arasında anlaşmazlık çıktı. Adam kızdı. Başta emir tayin edilmiş kişi, böyle emire itaat edilmesi lâzım diye Efendimiz'in tavsiye ettiğini bildiği için, kasıldı ve dedi ki:

“—Odun toplayın!”

“—Pekiyi...” dediler, topladılar. Çünkü emir.

“—Ateş yakın!” dedi.

Topladıkları odun yığınına ateşlediler. Kocaman bir ateş, har har yanıyor. Ondan sonra ne dedi, tahmin edemezsiniz; bilenler bilir ama, bilmeyenler tahmin edemez:

“—Girin ateşin içine!...” dedi.

Kızdı ya, emrindeki kimselere bir sebepten kızınca, “Girin ateşin içine!” dedi. Emir ya... Şimdi bu emir dinlenecek mi?..

Dinlemediler. Dediler ki:

“—Biz senin bu sözünü kabul etmiyoruz, senin bu buyruğunu dinlemiyoruz ve bunu dönünce Rasûlüllah'a söyleyeceğiz, bu işin aslını anlayacağız.”

Peygamber SAS Efendimiz'in yanına döndüler:

“—Yâ Rasûlallah, bu adam böyle böyle yaptı. Acaba emire itaat edilecek diye düşünerek, ‘Ne olursa olsun, ölürssek şehid oluruz.’ gibi bir düşünce ile, acaba ateşe girin dediği zaman girse miydik?.. Girmememiz yanlış mı oldu?” diye sordular Peygamber Efendimiz'e.

İyi ki sormuşlar. Çünkü her kafadan bir ses çıkar, belki bazısı da başka türlü bir şey söyleyebilirdi. Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

“—Eğer girseydiniz, cehennemlik olurdunuz!”

İntihar olurdu. Kendisini öldürmüş insan, intihar eden cehenneme gider. Cehennemlik olurdunuz, girmek yok dedi ve o zaman buyurdu:

“—Allah'a isyan emredildiği zaman, kulun sözüne, emirin sözüne itaat edilmez.”

Doğru söylesin, yanlış şey söylemesin. Bu çok modern, çok çağdaş, çok çağlar üstü, çok güzel bir kuraldır. Hiç kimse haddi olmayan, hakkı olmayan bir sözü, başka bir insana emredemez. Yanlış bir şeyi yapmayı söyleyemez. Öteki insan da onu yaparsa, sorumluluk onundur diyemez. Çünkü o da diyecek ki:

“—Hayır, bu söylediğin doğru değildir, ben bunu dinlemem!” diyecek.

“—Gir ateşin içine...”

Girilmez, öyle şey olmaz. Onu emretmemesi lâzımdı. Emirliğin hududu budur yâni. Hududu vardır, sonsuz bir salâhiyet değildir.

O da bir görevdir. Görevler de, sandalyeler de gelip geçicidir. Bir gün birisi olur, ondan sonra ertesi gün başkası olur.

Hazret-i Ömer RA, çok başarılı bir komutan olan Hâlid ibn-i Velîd RA'ı komutanlıktan azletti. Yâni başkomutandı, indirdi aşağıya...

Dediler ki:

“—Yâ Emîre'l-mü'minîn, yâni güzel savaşıyordu. Tecrübeli, bilgili bir komutan... Zaten biliyoruz, radiya'llâhu anh, çok iyi bir savaşçı. Niye indirdin de başkasını tayin ettin?”

Dedi ki:

“—Millet zaferleri, onun iyi komutanlığından dolayı kazandığımızı sanmaya başladı. Ben göstermek istedim ki, bu bereketten dolayı, yâni Allah yolunda cihad etmekten dolayı, gayenin iyi olmasından dolayı Allah yine başarı verir. Onugöstermek için başka birisini tayin ettim.” dedi.

Bu çok güzel bir düşünce... Hazret-i Ömer RA çok fakih bir sahâbi idi. Yâni zafer Hâlid ibn-i Velîd'den mi?.. Hayır! Zafer Allah'tan, gâlibiyet Allah'tan... Gâlibiyeti Allah sevdiği kullarına, müttakî kullarına verir. Kul müttakî olduğu zaman verir, takvâsı olmadığı zaman da mağlub olur. Ordu takvâdan uzaklaştığı zaman, Allah'ın sevmediği duruma geldiği zaman, Allah cezalandırmak için mağlub eder. O bakımdan onun anlaşılması çok önemli idi.

Şimdi ben tabii şunu da söyleyeyim. O başkomutana, koca orduların komutanına Hazret-i Ömer RA,

“—Seni azlettim, rütbeni aldım.” deyince, tabii o zaman rütbeler filân yok, “Komutanlığı aldım!” deyince, komutanlık bitti; o bir er oldu, nefer oldu. Ordudan bir kişi oldu. Bu sefer söz onun, Hazret-i Ömer’in sözü dinlenecek; ötekisinin sözü değil. Bu da ordunun içine indi, sıradan bir mücâhid safına geçti.

İslâm’ın anlayışı böyledir. Yâni İslâm hiç bir kimseyi böyle sonsuz saltanatlı, kendi başına buyruk, despot, halk tabiriyle “Ali kıran, baş kesen” kimse yapmıyor. Hepsi Allah’ın karşısında sorumlu, edebli, sevgili, saygılı, düzenli gidiyor. Herkesin böyle olması gerekiyor aziz ve sevgili kardeşlerim!.. İslâm’ın uygulaması böyle, İslâm güzel! Yâni böyle diktatörlük vs. İslâm’da yok. Tabii, bazı kimseler benim bu sözlerimi duyunca diyecek :

“—Peki, niye İslâm ülkelerinde diktatörler var?”

Evet. Bu tabii güzel bir soru. İslâm şüphesiz bir ilâhî nizamdır. İslâm başkadır, müslümanların hâl-i pürmelâli, hâl-i perişanı başkadır. Müslümanlar müslümanlığı tam yaşamıyor ki!.. Evine git bak, kendi günlük yaşantısına bak... Kendisiyle konuş, kafasındaki fikirleri incele... Müslümanlığı tam değil ki! Tam müslüman olmadığı için, her şey yamuk oluyor, yönetim de yamuk oluyor.

“—İnsanlar lâıyk oldukları idareyle idare olunurlar.”

Bu Peygamber SAS Efendimiz'in bir sözüdür. Lâıyk oldukları şekilde idare edilirler. Başlarına gelen, belki kendi durumlarının bir cezâsıdır.

Maalesef, birçok İslâm ülkesinde müslüman bile olmayan, halkını bile sevmeyen, halkına hizmet etme düşüncesi bile olmayan kişiler, çeşitli entrikalarla başa geçmiş oluyor ve o milleti inim inim inletiyor. Çevremizdeki, Ortadoğu'daki, Uzakdoğu'daki, dünyanın muhtelif yerlerinde bir yığın İslâm ülkesi var. Açın İslâm ülkeleri kitaplarını, durumlarına bakın, tarihlerine bakın, inceleyin; göreceksiniz, ne kadar acı durumlar var.

Ben, bu İslâm ülkeleriyle ilgili kitapları çok okumanızı hepinize tavsiye ediyorum. Bizim kardeşlerimizden de İslâm ülkeleriyle ilgili kitaplar yazmış kimseler var. Hem hâl-i hazır durumlarını, yâni şimdiki, şu anda 1999 yılındaki durumlarını araştırın, inceleyin! Kaç tane İslâm ülkesi var, ne kadar İslâm ülkesi? Kaç puanlık, kaç derecelik, kaç artı eksili İslâm ülkesi?.. Lütfen iyice bir inceleyin!..

Bir de tarihlerini inceleyin. Bu İslâm ülkesinin mâzîsi neydi? Nereden geçip, nasıl, nereye geldi? Bir inceleyin, o zaman ne kadar ağzınız hayretten açılacak, ne kadar hayret edeceksiniz. Ne kadar teessüf edeceksiniz.

Lütfen hepinizin evinde müslüman ülkelerin bir listesi olsun. Bilin: Moritanya nerededir, bilmem Komor adaları nerededir, Nijerya’da ne kadar müslüman vardır, Cezâyir’de ne kadar vardır, Çad’da ne kadar vardır?.. Bir yerde bir karışıklık oluyorsa neden karışıklık oluyor? Ana sebep nedir?..

Lütfen biraz dünya tarihini inceleyin! Dünyanın siyasetini inceleyin! Hâl-i hazırdaki olayları inceleyin ve sorun!

Vietnam’da bir harp oldu, niye oldu? Vietnam’da müslüman var mıydı?.. Vardı tabii! O müslümanlar ne oldu o harpte kim bilir?.. Hiç haberimiz yok ki... Müslüman olmayan ülkelerde de azınlık müslümanlar var, onların durumlarını da incelemek lâzım! Allah müslümanları birbirleriyle ilgilendirsin, dertleriyle dertlendirsin. Çünkü, “Komşusu aç iken kendisi tok yatan bir müslüman, iyi bir müslüman değildir!” Peygamber Efendimiz onu kendisinin mensub olduğu zümreden saymıyor, “Bizden değildir!” buyuruyor.

Cenâb-ı Mevlâ cümlemizi şuurlu müslüman eylesin. Müttakî müslüman eylesin. Allah’ın sevdiği, Allah’ı seven, hakîkî

müslüman eylesin. Yolunda dâim eylesin. Zikrine müdâvim eylesin.

e.Allah'a İtaat Eden Zikir Ehlidir

Bu zikir deyince, bir hadis-i şerif daha işaretlemiştim, onu da okuyacağım. Ondan sonra sohbetimi tamamlayacağım. Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:⁸

مَنْ أَطَاعَ اللَّهَ فَقَدْ ذَكَرَ اللَّهَ وَإِنْ قَلَّتْ صَلَاتُهُ
وَصِيَامُهُ وَتِلَاوَتُهُ الْقُرْآنِ وَمَنْ عَصَى اللَّهَ فَلَمْ
يَذْكُرْهُ وَإِنْ كَثُرَتْ صَلَاتُهُ وَصِيَامُهُ وَتِلَاوَتُهُ
لِلْقُرْآنِ

(الحسن بن سفيان، طب. كر. عن واقده؛ ض. هب. عن ابن أبي عمران مرسل)

RE. 405/4 (*Men etàa'llàhe fekad zekera'llàh, ve in kallet salâtühû ve sıyâmühû ve tilâvetühu'l-kur'ân; ve men asa'llàhe fe lem yezkûrhü, ve in kesüret salâtühû, ve sıyâmuhû, ve tilâvetühû li'l-kur'ân*) Burada *li'l-kur'ân* diye geçiyor, **birincide** *tilâvetühu'l-kur'ân* diye geçiyor.

Biliyorsunuz, zikretmek diye bir şey var, sevap.

⁸ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.154, no:413; İbn-i Abdî'l-Ber, *el-İstîâb*, c.I, s.491; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1101; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dımaşk*, c.IV, s.286; Vâkıd RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.452, no:687; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.17, no:70; Saîd ibn-i Mansûr, *Sünen*, c.II, s.630; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.561, no:5761; Hâlid ibn-i Ebî Umran Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.671, no:1924; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIX, s.486, no:21295.

Ayetlerde emrediliyor, hadislerde emrediliyor.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا

(الأحزاب: ٤١)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenü'zükuru'llàhe zikran kesîrâ*) “Ey iman edenler Allah’ı çok zikrediniz!” (Ahzâb, 33/41) Onun için her gün *Sübhâna’llâh* diyoruz, *Estağfiru’llâh* diyoruz, *Lâ ilâhe illa’llâh* diyoruz, *Allah* diyoruz, salevat getiriyoruz, *Kul huva’llah*’lar okuyoruz. Bunların hepsi zikir... Tamam, zikretmek de çok sevap, cihaddan sevap diyoruz.

Ama bu zikir dediğimiz mübarek fiil nedir, mahiyeti nedir; bu hadis-i şerif onu açıklıyor. Bir kaç defa, bir kaç toplantıda üzerine bastıra bastıra belirtmiştim ama bu sohbetimi, beni ilk dinleyen kardeşlerimiz de olabilir. Bu ihtimal de olduğu için bu sohbetimde, hem de bu sayfada yer aldığı için bu hadis-i şerifi bir daha zikretmek, açıklamak istiyorum. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Men etâa’llàhe fekad zekera’llâh*) “Kim Allah’a itaat ettiyse, yâni ibadetlerini yaptı, günahlara dalmadı, sevaplı şekilde hareket ettiyse, (*fekad zekera’llah*) o Allah’ı zikretmiş demektir. (*Ve in kalle salâtühû, ve sıyâmühû, ve tilâvetühû’l-kur’ân*) Namazı...” Nafile namazı demek tabii, “Namazı, orucu ve Kur’an okuması az bile olsa...” Eğer adam gününü itaatle geçirdiyse, isyan etmediyse, Allah’ı zikretti demektir.

(Ve men asa'llàhe felem yezkûrhu) “Ama eğer günah işlemişse, àsi olmuşsa Allah’a, o kimse de Allah’ı zikretmemiş sayılır; *(ve in kesüret salâtühû, ve sıyâmühû, ve tilâvetühû li'l-kur'ân)* nafîle namaz kılması, oruç tutması ve Kur'an-ı Kerim'i okuması çok olsa bile Allah'ı zikretmemiş sayılır.”

Demek ki zikir denilen, Allah'ı zikretmek denilen güzel ibadetin aslı, asıl direği, mayası, cevheri, içindeki özü Allah'a itaat etmektir. Eğer isyan varsa adamda, Allah'a isyan ediyor, günah işliyor, devam ediyor günaha; ama cebinde tesbih var, başında takke var... Takkenin etrafına sarık da sarmış, sırtına da cübbemsi bol bir şey de giymiş, ayağına da şalvar giymiş... Dış kıyafet itibariyle tamam bu mütedeyyin bir müslüman.

Müttakî bir kimse görünüşünde ama, isyan ediyor. Ticaretinde yalan yemin ediyor. Onu aldatıyor, bunu aldatıyor. Borcunu ödemiyor. Parası olduğu halde yok diyor vs... Bunların her birisi isyandır, tabii günahdır. Misal olsun diye söylüyorum. Ondan sonra tesbihini de çekiyor. Hem kendisini aldatıyor, hem başkalarını aldatıyor. Bu Allah'ı zikretmemiş sayılır. Çünkü zikretseydi bu günahları işlemeyecekti, Allah'tan korkacaktı. Madem korkmuyor, demek ki zikri hava, boş. Tesir etmediğine göre, demek ki zikretmemiş sayılır.

Onun için, sevgili derviş kardeşlerim, mü'min kardeşlerim, müttakî kardeşlerim, zikir erbâbı, ârif kardeşlerim! Yâni zikirlerinizi yapın, çok sevap tabii, tesbihlerinizi ihmâl

etmeyin! Elbette yapacağız. Nafile oruçlarınızı, namazlarınızı ihmâl etmeyin, Kur'an okumayı hiç ihmal etmeyin!..

Tabii burada namazı az olsa, veya çok olsa diye şartlar geçtiğinden, bu namazların, oruçların ihtiyârî namazlar, oruçlar olduğu anlaşılıyor. Farz olan namazlar keyfe bağlı değil, bunun azı çoğu olmaz, sayısı bellidir. Farz olan oruçlar bellidir, bunu azaltmak, çoğaltmak bahis konusu değil. Bunun dışındaki şeyler.

“Eğer bir adam Allah'a itaat halindeyse, ihtiyârî olan orucu, namazları, Kur'an okuması az bile olsa Allah'ı zikrediyor demektir. İtaat etmiyor da isyan ediyorsa, günahları işliyorsa, o zaman bu ihtiyârî namazlar, oruçlar ve Kur'an okuması çok bile olsa, Allah'ı zikretmemiş demektir.”

Bu da dervişliğin özüdür. Bu hadis-i şerif dervişliğin önemli bir parçası olan zikretmenin ruhunu gösteriyor. Ruhsuz bir ceset ölü demektir. İtaat olmayan bir zikir de, itaatsiz olan bir zâkir de zâkir değildir. O zâkir de, onun yaptığı zikir de zikir değildir. Yâni kabul değildir, başına çalınacak, yüzüne fırlatılacak manevî bakımdan.

Onun için Allah'a itaat etmeye, her anda isyan etmemeye, itaat etmeye son derece dikkat etmemiz gerekiyor. Son derece dikkatli olmamız gerekiyor. İsyân oldu mu, dervişlik de, zâkirlik de siliniyor.

Allah bizi haramlardan, günahlardan korusun... Kendine itaatle ömrünü süren, günlerini geçiren itaatli kullarından eylesin... İsyandan korusun... Tevfîkini refîk eylesin... Sevdiği amelleri işlemeğe muvaffak eylesin... Ümmet-i Muhammed'e faideli eylesin ki, bu devirde Ümmet-i Muhammed'in, müslümanların ciddi çalışmalarına çok ihtiyacı var. Yâni böyle ihtiyacın çok olduğu bir devirde müslümanların gevşek durması çok fenâ oluyor. Son derece ciddiyetle, işin vahametini anlayıp ele almak ve İslâm için çalışmak lâzım!..

Allah hepimizi gayretli, çalışkan, himmetli müslümanlar eylesin. Çok sevap kazanmayı nasib eylesin... Cumalarınız mübarek olsun... Allah nice mübarek günlere erdiresin... Müslümanların dertlerini izâle eylesin... Sıkıntılarını feraha çeviresin... Hastalarımıza şifâ, dertlilerimize devâ, borçlarımıza edâ nasib eylesin... İki cihanda izzet, itibar, kıymet sahibi eylesin, mes'ud, bahtiyar eylesin...

Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!*..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

16. 07. 1999 - AVUSTRALYA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

